

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De vitula rufa [et] hirco apompeio [et] de cineribus aspersionis ca. xxij

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Leuitici

maneret extra propitium tabernaculi, vii. diebus, iterumque die septimo rasis omnibus pilis corporis etiam supercilijs, locisque vestibus et corpore die, viii. tollebat duos agnos immaculatos et ouem anniculam, et tres decimas similem sperserit oleo, et olei sextarium: et offerebat omnia ad ostium tabernaculi. Tunc sacerdos imolabat agnum unum pro delicto. Et sumens de sanguine ponebat super extremum auricule dextre hominis: et super pollicem manus dextre et pedis, et de olei sextario mittens in manum sinistram, et tingens pollicem dextrum in eo aspergebat septies super tabernaculum. Reliquum olei quod erat in sinistra fudebat super extremum auricule dextre hominis, et super pollicem manus dextre et pedis dextrum, super sanguinem quem prius infuderat: et super caput eius. Et rogabat sacerdos pro eo faciens aliquam speciem instituta ad heronem, et pro sacrificio faciebat pro peccato, et pro imolabat holocaustum cum libamentis suis: ponens illud in altari. Et nota quod huiusmodi distinguit sacrificium pro delicto cum sanguine limitus est homo et sacrificium pro peccato: quod quod nihil ei factum est. Unde moyses dicitur hic quod distinguit ista gerere ad sacerdotem hostiam pro delicto sicut pro peccato. Cum ei distinguit agnum pro delicto, nec distinguit quod aliorum pro peccato, et quod in holocaustum fieret, inuit in arbitrio sacerdotis esse de agno et oue, ut alter pro peccato, alterum holocaustum faceret quod vellet. Quasi manus eius hec inuenire non posset, agnum tamen pro delicto et olei sextarium non minuebat, quia ex his purificabat hominem. **De viro spermatico et muliere emorroissa.**

Capitulum, XXI.

Princeps addidit

Deus de viro patiente fluxum seminis: quod tunc iudicatur huiusmodi vicio subiacere si per momenta adhaerit carni, et coereuerit fedus humor seminis, quod licet nolens effundit ex corruptione. Talis immundus immundum reddebat quod tangebat, lectum suum, vestem suam, sedem suam, etiam sagma super quod sedebat, et straturam asini. **Sagma asini id est sella eiusdem.** Vas ficile quod tangebat frangebatur, lignum autem lauebatur, quod tangebat lectum eius, vestem eius aut sedem, vel super quem ipse saluam iaciebat, lauebat vestimenta sua et erat immundus versus ad vespere. Cum autem sanatus fuerat numerabat septem dies post mundationem suam: et locis vestibus ac corpore in aquis viuiculis mundus erat. Die autem viii. offerebat par turturum aut duos pullos colubarum, et faciebat sacerdos alter pro peccato: alter in holocaustum. Eadem lex erat immunditatis purificationis de muliere patiente fluxu sanguinis ex morbo. **Sicut et eiusdem immundicie erat mulier menstruata.** Sed non purificabat solentem. Sufficiebat ei spatium cum vestibus ablui. **Horbide enim immundicie pro peccato est solentem accidere, et ideo pro peccato salutare menstruo: quia naturale est, et non ad menstruatam dicitur hic immundum septem diebus, et purificationem ei dedit quod de ignorantem accedente intelligendum est.** Infra vtriusque perimendum dicitur, quod dicitur est si fiat ex industria. **Hec mirum quod etiam legitime cognoscere uxorem: voluit deus lauare vestem et omne corpus, et esse immundum versus ad vespere.** Et de uxore eodem modo.

De vitula rufa et hircu apompeo et cineribus asperisionis.

Capitulum, XXII.

Tradunt hebrei quod si quis dormierit cum muliere prima die sui menstrui. Et si puer inde concipit et vixerit, infra decem annos leprosus erit. Si vero secunda die menstrui tunc infra, et sic versus ad, vii. dies, offerebat, quod non pro peccato est.

Unde et mulieri emorroisse a deo dicitur esse postquam sanata est. **Vas de amplius noli peccare, dicitur, et stigat.** Per quod patet, quia pro peccato suo morbo ei acciderat.

Terum locutus ē

I dñs ad moysen, Loqre ad aaron
 ne omni tpe ingrediat sanctuariū
 quod est intra velum ne moriat, quia in nu
 be apparebo super o
 raculum: nisi fecerit
 hec que sequunt, nō
 est intelligendum vt
 quotiens vellet in
 trare: faceret hec et in
 traret sed tm̄ decima
 die septembris intra
 turus, prius tamen
 hec faceret. Hec dies
 solēnis erat in israel,
 et dicebatur dies ppli
 tiatōis propter cau
 sam predictam. Vel
 qz agebat ea die cō
 nis expiatiōis, sicut
 dies iouis sancta: q̄
 sc̄m̄ chr̄isma cōfici
 Et p peccatis toti⁹ anni cōmunib⁹ vel igno
 rat⁹ ea die oblatio fiebat. Dicebat etiā dies
 afflictōis, qz ea die ieiunabāt hoies et iumē
 ra, etiā pueri septennes, et agebat ea die me
 moria mortuoz. Dicebat etiā dies expiatio
 nis, qz ea die purificabāt totū tabernaculū
 et altaria p sanguinis asp̄sionē a cōtagijs q̄
 p̄traxerāt p annū ex peccatis ministrantiū.
 Ea die tollebat summ⁹ sacerdos de pp̄rio vi
 tulam rufam, trimam, immaculatā q̄ nō tra
 perat iugum. Nec turbemur si qñqz vitul⁹
 nomine, quia in feminino genere tm̄ intelli
 gendū est, quia pro peccatis fragilitatis of
 ferebat. Sumebatqz ab vniuersa multitu
 dine duos hircos p peccō: et arietē in holo
 caustū. Cūqz lauisset se induebat lineis tm̄
 fm̄ ritū minor⁹ sacerdotū, oblatiqz animalū
 bus: facta qz oblatione vel oratione pp̄ria p
 se et p domo sua statuebat duos hircos in
 ostio tabernaculū, mittebatqz sorte sup̄ vitū
 qz q̄ sc̄ret quis esset dñi: et qz populi fieret.
 Nec est credendū quibusdā q̄ dixerūt ideo
 mitti sortes vt sc̄ret quis dño immoland⁹
 esset et qz diabolo: mittendus ei in solitudi
 nem cū peccat⁹. Lex em̄ immolare nisi deo
 nō admittit. Sane cur⁹ fors exibat: dño of
 ferebat illū p peccato populi, et forte hic of
 cebat pp̄rie pro peccato. Cuius fors exibat

pp̄lo reseruabat viuentem, immolabatqz vi
 tulam rufam p peccato suo et dom⁹ sue, et tol
 lebat de sanguine hirci et vitule, et thuribus
 lum plenū p̄unis, multūqz tollens tymia
 matis: intrabat vltra velū, tantū imponēs
 tymiamatis: vt nebula vapor operiret ora
 culum: ne forte visa maiestate dñi moreret.
 Aspergebatqz septies digito de sanguine cor
 ram pp̄ritorio ad orientē. Eodē etiā nume
 ro aspergebat pauimentū. Simili qz asper
 sione septena expiabat sanctuariū exterius et
 pauimentū. Fundebatqz de eodē sanguine
 super cornua altaris aurei: et aspergebat il
 lud septies digito, expians ita totum taber
 naculū et altare ab immūdijs filioz israel:
 et a cunctis p̄uarcatiōib⁹ eozū, id est conta
 gio qd cōtraxerat positū in medio peccatiū
 tabernaculū. Nullusqz erat cū eo in tabna
 culo cū ipm̄ expiabat. In quē modū etiā se
 mel in anno lauam⁹ altaria vino. Nota q̄
 hic legit sacerdotē egredi de oraculo ad al
 tare, et sic patet: quia erat extra. Nec potest
 dici eum egressum ad altare coram taberna
 culo, cum dicatur hic ad altare quod est cor
 ram dño. Post hanc expiatiōē egrediebāt
 sacerdos ad hircum viuentē: ponēs qz vitāqz
 manū sup̄ caput eius, cōfitebatur generalit̄
 ter omnes iniquitates filioz israel, et imp̄
 cans eas capit⁹ eius, ponēs etiam vt tradūt
 quidam chartam inscriptam peccat⁹ popu
 li sup̄ caput eius, mittebat eum in desertum
 per hoīem ad hoc paratū. Tradunt hebrei
 quorundā paruulos tribualiter ad hoc pa
 rari, id est de tribu ad hoc deputata: medici
 naliter eis splene subtracto, vt sic expiatus
 esset populus a peccatis illius anni: q̄ p ig
 norantiā vel fragilitatē cōtraxerat q̄ secum
 ferebat hircus. Qui quia mittebat nō redi
 turus, apompeius grece, latine emissari⁹ di
 cebatur. Cum autē deduxerat aaron homi
 nem cū hircō extra castra: redibat ad taber
 naculum testimoniū, depositiqz vestibus li
 neis in quib⁹ expiauerat sanctuariū, et emise
 rat hircum, lauabat carnē suam in loco san
 cto, et induebatur vestibus suis sc̄z pontifi
 calibus et p̄ciosis, et offerebat arietē in holo
 caustum: et adipēs vitule et hirci pro pecca
 to: renēsqz cū renunculis. In hunc modum
 et p̄tifer euāgelic⁹ in asp̄sione basilice quā
 dedicat quasi in expiatiōe lineis et minorū
 bus vitū indumentis, Etiā in sabbato ba

Leuitici

ptimali in cōsecratione fontium, et in merore
sione cathecuminoꝝ, cum scz transferuntur
peccata eozum: vt tñ similiꝝ indumentꝝ, Cū
autē his peractis ad ministraciones accedit
e laris pontificalibus et p̄ciosis vestibꝝ in-
fulatur. Vitulum autē et hircum de quozū
sanguine facta est expiatio ferebant extra ca-
stra, z cōburebant igni tam pelles q̄ carnes
eozum z simū. Projiciebatq; ea sacerdos in
ignem qui illa vorabat muratis p̄ioribꝝ ve-
stibus et resumptis p̄ijs, lignum cedrinū,
isopum, et coccū b̄is tinctum, quia hec in pu-
rificationibꝝ valebant, z tūc rediens lotus ve-
stibus et carne sua ingrediebatur castra, et im-
mundus erat vsq; ad vesperum. Sed et ille
sacerdos qui remanebat ad ignē: vt cōsumi
faceret omnia vsq; ad cinerē, nō nisi lotus ve-
stibus z corpore intrabat castra: et immun-
dus erat vsq; ad vesperū. Sed et tertius sa-
cerdos qui colligebat cineres reseruans ad
aquā aspersionis, nō nisi lotus intrabat ca-
stra: z immundus erat vsq; ad vesperum. Et
his cineribus fiebat aqua aspersionis: qua
per totum annū, purificabant immūdi. Cū
difficile est rōem inuenire cum hic cinis fie-
ret ad purificādos immūdos, cur illi qui eū
tracabāt vt dictum

est immundi erant, Cum et iudei proꝝ
cum etiam dominus sus de hoc responde-
hoc sacramentū qua re se nescire fatentur,
si sanctissimū: religio nec gamaliel aliquid
nem victimē appeller hic eos doceat,
Sed et qui caprum
dimiserat, als duxerat in desertum immun-
dus erat. De quo tamē facile est inuenire rati-
onem, et est verisimile hos cineres factos
annuatim: vt mō sit chrisma. Quidā tñ he-
brei dicūt eos valuisse z durasse p̄ plures an-
nos: nec factos nisi cū deficiebāt.

De purificatione immundorum,
Capitulum, XXIII.

Is cineribus

b purificabant immūdi in hūc
modum. Si quis tāgebat ca-
daver hominis mortui in ta-
bernaculo, vel in agro occisi, aut p̄ se mortui
vel sepulcrū eius: immundus erat septē die-
bus, Tabernaculū in quo mortuus est ho-
mo: et vniuersa que ibi erāt vasa immunda

erant septē diebus. Tollebatq; vīr mūdus
cineres cōbustionis: mittensq; super eos aꝝ
quas vinas, tingebat ex eis isopū: z asperge-
bat ex eo die tertio z septimo tentoriū, z oꝝ
mnam supellectilē, z homines huiusmodi cō-
tagione pollutos: z lotus vestibus z corpo-
re mundi erāt. Si die tertio nō fuerat asper-
sus immundus die septimo nō mūdabatur.
Si quis autē sic nō expiabat peribat de me-
dio ecclie, qz polluebat sanctuariū, id ē an-
ma eius pibat de israel: qz peccabat, z arce-
batur ab ingressu loci sancti. Sed et ille q̄
purificabat immundū aqua h̄mōi, quia tes-
tifierat cineres, lauabat vestimēta sua, z im-
mundus erat vsq; ad vesperū. De immūdi-
cū s̄o quibꝝ erat immundus homo per diem
tñ, vt p̄pter illusionem nocturnā, vel qz dor-
miserat cum vxore: nō credimꝝ hominē his
cineribꝝ expiātū, sed ad minus de immundis
cia septē dieꝝ, quia die tertio z septimo legis
facienda expiatio talis. De expiationibꝝ que
fiebant cum muneribꝝ oblati, vt supra de
leproso dictum est, z de vīro spermatico et
m̄liere sanguinaria, quia legis eos numeras-
re septē dies z octaua purificari, credimꝝ die
tertia z septima h̄is aquis expiatis.

De personis exclusis a matrimonio,

Capitulum, XXIII.

Radidit etiā do-

t minꝝ filijs israel multitudinē p̄ces-
ptozum recapitulādo predicta, z
supaddendo noua, de quibꝝ non nisi illa p̄-
strinximus q̄ ad intelligentiā lectōnis sacre
scripture sunt necessaria. Sane, phibuit dñs
ne hō ad domesticam sue carnis accederet,
nec reuelaret turpitudinē eiꝝ, i. discoopiret z
intraret pudēda ip̄i. In p̄moꝝ q̄ de parētū
cōiugio p̄pter hoim raritātē: solū duas p̄so-
nas exclusit dñs a cōiugio dicēs, Propter h̄
relinquet hō patrē z matrē, i. nec filiꝝ
nec patrē filia copulabit. Sub lege s̄o plu-
res excepit, q̄ sunt fere, xij, mater, nouerca, so-
ror, neptis, amita, matertera, vxor patrui, nu-
rus, vxor fratris. Sz
hec determinationē Si emꝝ quis habēs
recipit, puigna filia vxorē mortuꝝ fuerit,
p̄uigni, vl̄ puigne nō suscepta inde ple,
soror vxorꝝ, paucas frater eiꝝ duxit eā: et
tūc exclusit: vt mul- inde fratri defuncto
tiplicaretur hoies: semen suscitauit,